

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ДНІПРОВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКИ
Електротехнічний факультет
Кафедра перекладу

**Методичні матеріали до контрольної роботи
з дисципліни**

«Літературознавчі концепції ХХІ століття»

для здобувачів ступеня магістр освітньо-професійної програми
«Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська»
зі спеціальності 035 Філологія

Дніпро
НТУ «ДП»
2024

«Літературознавчі концепції ХХІ століття» [Електронний ресурс]:
Методичні матеріали до контрольної роботи з дисципліни «Літературознавчі концепції ХХІ століття» для здобувачів ступеня магістр освітньо-професійної програми «Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська» зі спеціальності 035 Філологія / Н.О.Москаленко ; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». Дніпро : НТУ «ДП», 2024. 19с.

Розробники:

– Біляцька Валентина Петрівна – доктор філологічних наук, професор кафедри філології та мовної комунікації Національного технічного університету «Дніпровська політехніка».

–Москаленко Наталія Олександрівна – доцент, кандидат філологічних наук, доцент кафедри перекладу Національного технічного університету «Дніпровська політехніка».

Затверджено науково-методичною комісією зі спеціальності 035. Філологія (протокол № 6 від 23.05.2024) за поданням кафедри перекладу (протокол № 9 від 23.05.2024).

Уміщено матеріали до контрольної роботи, список використаної та рекомендованої літератури.

Орієнтовано на активізацію навчальної діяльності здобувачів ступеня магістр спеціальності 035 «Філологія» та закріплення знань у засвоєнні дисципліни «Літературознавчі концепції ХХІ століття».

Відповідальний за випуск завідувач кафедри перекладу Т. М. Висоцька, канд. філол. наук, доц.

Зміст

ВСТУП	3
ТЕСТИ	4
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	11

ВСТУП

Мета дисципліни «Літературознавчі концепції ХХІ сторіччя» - надання студентам відомостей і знань про сучасні ідеї та концепції літературознавства,

розвиток умінь аналізувати літературні твори в парадигмі когнітивного літературознавства.

Завдання курсу: оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературознавства: компаративістику, теорію концептуальної інтеграції, теорію фрейму, когнітивної жанрології.

Результати навчання: систематизувати наукові концепції щодо естетичної функції художніх текстів, класифікувати наукові точки зору щодо методології інтерпретації художніх творів. знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ТЕСТИ

1. Який термін найчастіше асоціюється з постколоніальною критикою?

- А) Глобалізація
- Б) Імперіалізм
- В) Модернізм
- Г) Романтизм

2. Хто є одним із засновників постколоніальної теорії?

- А) Едвард Саїд

- Б) Жак Дерріда
- В) Мішель Фуко
- Г) Гаятрі Співак

3. Яке поняття означає «мову колонізатора, привласнену колонізованим»?

- А) Гібридність
- Б) Мімікрія
- В) Деконструкція
- Г) Екзотизація

4. Установіть відповідність між поняттями та їх визначеннями:

Поняття Визначення

- 1. Гібридність А. Імітація колонізатора з елементами опору
- 2. Мімікрія Б. Поєднання культурних кодів колонізатора і колонізованого
- 3. Орієнталізм В. Система уявлень Заходу про Схід як екзотичний і відсталий

5. У чому полягає головна мета постколоніальної літературної критики?

6. Як постколоніальна критика інтерпретує образ «іншого» в літературі?

7. Упорядкуйте за хронологією появу ключових постколоніальних теоретиків:

- А) Едвард Саїд
- Б) Гаятрі Чакраворті Співак
- В) Хомі Бгабха
- Г) Франц Фанон

8. Що є головним об'єктом дослідження екокритики?

- А) Стиль автора
- Б) Взаємодія людини і природи в літературі
- В) Історичний контекст твору
- Г) Міфологічні образи

9 Який із наведених авторів є одним із засновників екокритики?

- А) Лоуренс Бюелл
- Б) Едвард Саїд
- В) Мішель Фуко
- Г) Джонатан Каллер

10. Який термін найчастіше асоціюється з екокритикою?

- А) Урбанізм
- Б) Екзистенціалізм
- В) Екологічна свідомість
- Г) Постструктуралізм

11. Установіть відповідність між поняттями та їх визначеннями:

Поняття Визначення

- 1. Екокритика А. Аналіз літератури з точки зору екологічних проблем
- 2. Антропоцентризм Б. Погляд, що ставить людину в центр всесвіту
- 3. Біоцентризм В. Погляд, що визнає цінність усіх живих істот

12. У чому полягає мета екокритики як літературознавчого напрямку?

13. Як екокритика змінює традиційне сприйняття художнього тексту?

14. Упорядкуйте за хронологією етапи становлення екокритики:

- А) Поява терміну «екокритика»

Б) Формування екологічної свідомості в літературі

В) Інституціоналізація екокритики в академічних колах

Г) Застосування екокритики до постапокаліптичної літератури

15. У романі природа зображена як жертва людської діяльності. Який тип екокритичного аналізу це ілюструє?

16. У поезії автор ототожнює себе з деревом, водою, землею. Який підхід це демонструє?

17. Хто є засновником архетипічної критики як літературознавчого напрямку?

А) Карл Юнг

Б) Жак Дерріда

В) Едвард Саїд

Г) Мішель Фуко

18. Який архетип найчастіше асоціюється з героїчним наративом?

А) Тінь

Б) Мати

В) Герой

Г) Мудрець

19. Який із наведених термінів означає повторюваний сюжет або образ у різних культурах?

А) Символ

Б) Міф

В) Архетип

Г) Алегорія

20. Установіть відповідність між архетипами та їх характеристиками:

Архетип Характеристика

1. Герой А. Символ мудрості, знання, наставництва

2. Тінь Б. Темна сторона особистості, внутрішній конфлікт

3. Мудрець В. Персонаж, що проходить випробування, змінюється

21. У чому полягає мета архетипічної критики в літературознавстві XXI століття?

22. Як архетип «мандрівник» реалізується в сучасній прозі?

23. Упорядкуйте за хронологією появу ключових теоретиків архетипічної критики:

А) Карл Юнг

Б) Джозеф Кемпбелл

В) Нортроп Фрай

Г) Джеймс Гілман

24. У романі головний герой стикається з внутрішнім страхом, який уособлюється як окремий персонаж. Який архетип це ілюструє?

25. У творі з'являється старець, який дає поради герою перед вирішальним випробуванням. Який архетип активується?

26. Який напрям літературної критики аналізує взаємодію людини з природою у художньому тексті?

А) Постмодернізм

Б) Екокритика

В) Феміністична критика

Г) Архетипічна критика

27. Який напрям зосереджується на деконструкції колоніального дискурсу?

А) Постструктуралізм

Б) Постколоніальна критика

В) Когнітивна поетика

Г) Герменевтика

28. Який напрям аналізує текст через ментальні моделі, концепти та фрейми?

А) Когнітивне літературознавство

Б) Структуралізм

В) Історична поетика

Г) Формалізм

29. Установіть відповідність між напрямом критики та її характеристиками:

Напрямок Характеристика

1. Феміністична критика А. Аналіз гендерних ролей і жіночого досвіду

2. Архетипічна критика Б. Виявлення універсальних образів і сюжетів

3. Екокритика В. Вивчення взаємодії людини з природою

30. У чому полягає мета когнітивного підходу в літературній критиці?

31. Як постколоніальна критика інтерпретує образ «іншого» в літературі?

32. Упорядкуйте за хронологією появу напрямів літературної критики:

А) Архетипічна критика

Б) Постструктуралізм

В) Постколоніальна критика

Г) Когнітивне літературознавство

33. У романі головна героїня бореться з патріархальними нормами суспільства. Який напрям критики доцільно застосувати?

34. У творі природа постає як жертва людської діяльності. Який напрям літературної критики це ілюструє?

35. Яка головна мета феміністичної літературної критики?

А) Аналіз стилістичних фігур

Б) Вивчення впливу колоніалізму

В) Виявлення гендерних стереотипів і репрезентації жінки в літературі

Г) Класифікація жанрів

36. Хто з наведених авторок є ключовою постаттю феміністичної критики?

А) Гаятрі Співак

Б) Сімона де Бовуар

В) Джудіт Батлер

Г) Усі перелічені

37. Який термін означає соціально сконструйовану роль жінки в культурі та літературі?

А) Біоцентризм

Б) Гендер

- В) Архетип
- Г) Ідентичність

38. Установіть відповідність між поняттями та їх визначеннями:

Поняття Визначення

- 1. Патріархат А. Система, в якій чоловіки мають домінуючу роль
- 2. Гендерна репрезентація Б. Спосіб зображення жінки в літературі
- 3. Феміністична критика В. Аналіз тексту з точки зору жіночого досвіду

39. У чому полягає актуальність феміністичної критики в ХХІ столітті?

40. Як феміністична критика аналізує жіночих персонажів у класичній літературі?

41. Упорядкуйте за хронологією появу ключових феміністичних теоретиків:

- А) Сімона де Бовуар
- Б) Елейн Шоуолтер
- В) Джудіт Батлер
- Г) Белл Гукс

42. У романі головна героїня бореться з соціальними нормами, які обмежують її свободу. Який напрям критики доцільно застосувати?

43. У поезії авторка описує тілесність як джерело сили, а не слабкості. Який аспект феміністичної критики це ілюструє?

44. У тексті активно використовуються метафори, що структурують абстрактні поняття через конкретні образи. Який напрям це демонструє?

45. У творі природа постає як жертва людської діяльності. Який напрям літературної критики це ілюструє?

46. У романі головна героїня бореться з соціальними нормами, які обмежують її свободу. Який напрям критики доцільно застосувати?

47. Упорядкуйте за хронологією появу напрямів літературної критики:

- А) Архетипічна критика
- Б) Постструктуралізм
- В) Постколоніальна критика
- Г) Когнітивне літературознавство

48. Установіть відповідність між напрямками літературознавства та їх характеристиками:

Напрямок Характеристика

- 1. Постколоніальна критика А. Аналіз культурної взаємодії колонізатора і колонізованого
- 2. Архетипічна критика Б. Виявлення універсальних образів і сюжетів
- 3. Когнітивна поетика В. Дослідження ментальних моделей і концептів у тексті

49. Який напрям літературознавства аналізує текст як прояв мислення, ментальних моделей і концептів?

- А) Постструктуралізм
- Б) Когнітивне літературознавство
- В) Формалізм
- Г) Герменевтика

50 Який напрям зосереджується на аналізі взаємодії людини з природою в літературі?

- А) Екокритика
- Б) Постмодернізм
- В) Архетипічна критика
- Г) Постколоніалізм

51. Що є головним об'єктом дослідження когнітивної поетики?

- А) Історичний контекст твору
- Б) Стилiстичні фігури
- В) Ментальні процеси, що лежать в основі створення та сприйняття художнього тексту
- Г) Жанрова класифікація

52. Який термін найчастіше використовується в когнітивній поетиці для опису узагальненого уявлення з культурним забарвленням?

- А) Символ
- Б) Концепт
- В) Метафора
- Г) Фрейм

53. Який із наведених дослідників є одним із засновників когнітивної поетики?

- А) Джордж Лакофф
- Б) Едвард Саїд
- В) Джудіт Батлер
- Г) Нортроп Фрай

54. Установіть відповідність між поняттями та їх визначеннями:

Поняття Визначення

1. Фрейм А. Ментальна структура, що організовує знання про ситуацію
2. Концепт Б. Узагальнене уявлення з емоційним і культурним забарвленням
3. Когнітивна метафора В. Перенесення структури одного поняття на інше для осмислення

55. Упорядкуйте за хронологією етапи становлення когнітивної поетики:

- А) Розвиток когнітивної психології
- Б) Формування когнітивної лінгвістики
- В) Застосування когнітивної теорії до літератури
- Г) Інституціоналізація когнітивної поетики в літературознавстві

56. У поезії автор використовує метафору «життя — це подорож». Який когнітивний механізм активується?

57. У романі головний герой асоціюється з образом «воїна світла». Який концепт активується?

58. Який філософ вважається засновником філософської герменевтики?

- А) Мартін Гайдеггер
- Б) Ганс-Георг Гадамер
- В) Фрідріх Ніцше
- Г) Мішель Фуко

59. Що таке «герменевтичне коло»?

- А) Метод аналізу тексту через логічні структури
- Б) Процес розуміння частини через ціле і навпаки
- В) Цикл редагування тексту
- Г) Коло філософів-герменевтів

60. Який із наведених підходів є характерним для герменевтики ХХІ століття?

- А) Ігнорування контексту читача
- Б) Використання цифрових технологій для аналізу тексту
- В) Застосування лише релігійних текстів
- Г) Уніфіковане тлумачення тексту

61. Яка з ознак є характерною для постмодернізму?

- А) Віра в об'єктивну істину
- Б) Лінійний сюжет
- В) Іронія та цитування
- Г) Реалізм у зображенні дійсності

62. Який із наведених авторів вважається представником постмодернізму?

- А) Ернест Хемінгуей
- Б) Джеймс Джойс
- В) Умберто Еко
- Г) Джордж Орвелл

63. Який термін найкраще описує техніку «текст у тексті», характерну для постмодернізму?

- А) Метанаратив
- Б) Інтертекстуальність
- В) Гіперреалізм
- Г) Деконструкція

64. Постмодернізм часто заперечує:

- А) Множинність інтерпретацій
- Б) Авторитет автора
- В) Вплив культури на текст
- Г) Ігрові елементи в літературі

65. Поясніть, як постмодернізм змінює уявлення про роль читача у процесі інтерпретації тексту.

66. Наведіть приклад постмодерного твору (українського або зарубіжного) та охарактеризуйте його основні риси.

67. Яка з тем є характерною для американської літератури ХХІ століття?

- А) Ідеалізація колоніального минулого
- Б) Пошук національної ідентичності в умовах глобалізації
- В) Прославлення індустріалізації
- Г) Відмова від соціальної критики

68. Хто з наведених авторів є представником сучасної американської літератури?

- А) Ернест Хемінгуей
- Б) Дон Деліло
- В) Джонатан Франзен

Г) Трумен Капоте

69. Який жанр набув особливої популярності в американській літературі XXI століття?

А) Готичний роман

Б) Постапокаліптична проза

В) Романтизм

Г) Натуралізм

70. Яка риса характерна для стилю Джуні Діаса?

А) Використання архаїчної мови

Б) Поєднання англійської та іспанської мов

В) Ідеалізація американської мрії

Г) Відмова від культурної ідентичності

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ
Базові

1. Дроздовський Д. І. НАУКОВО-КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ СТВОРЕННЯ «THE CONTEMPORARY BRITISH NOVEL SINCE 2000». Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. Том 33 (72) № 3 2022. С.322-327. <https://doi.org/10.32838/2710-4656/2022.3/53>

3. Москаленко Н.О. Літературознавчі концепції ХХІ сторіччя [Електронний ресурс]: матеріали до практичних занять з дисципліни «Методологія та організація лінгвістичних, перекладознавчих та літературознавчих досліджень» для здобувачів ступеня магістр освітньо-професійної програми «Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська» зі спеціальності 035 Філологія. Дніпро : НТУ «ДП», 2024. 33с. <https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=6477>

4. Москаленко Н.О. Літературознавчі концепції ХХІ сторіччя [Електронний ресурс] : матеріали до лекційних занять з дисципліни «Методологія та організація лінгвістичних, перекладознавчих та літературознавчих досліджень» для здобувачів ступеня магістр освітньо-професійної програми «Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська» зі спеціальності 035 «Філологія». Дніпро : НТУ «ДП», 2024. 20 с. <https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=6477>

5. Москаленко Н.О. Літературознавчі концепції ХХІ сторіччя [Електронний ресурс] : матеріали для контрольних робіт з дисципліни «Методологія та організація лінгвістичних, перекладознавчих та літературознавчих досліджень» для здобувачів ступеня магістр освітньо-професійної програми «Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська» зі спеціальності 035 «Філологія». Дніпро : НТУ «ДП», 2024. 20 с. <https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=6477>

6. Основи теорії літератури : навчальний посібник для здобувачів вищої освіти. Старобільськ : ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2021. 114 с.

7. Сучасні мово- і літературознавчі методології та нові прочитання художнього тексту. Антологія / упорядники Л. К. Оляндер, О. В. Богданова, Ю. В. Громик, І. Ф. Штейнер. Луцьк: Вежа-Друк, 2018. 765 с.

Допоміжні

1. Дроздовський Д. І. ІСТОРІЯ СУЧАСНОГО БРИТАНСЬКОГО РОМАНУ: ПРОБЛЕМИ Й ПЕРСПЕКТИВИ. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. Том 30 (69) № 4 Ч. 1 2019. С.179-183. <https://doi.org/10.32838/2663-6069/2019.4-1/33>

2. Пашенко М. В. Теорія літератури: навчально-методичний посібник. Одеса: Астропринт, 2019. 92 с.

Навчальне видання
Біляцька Валентина Петрівна
Москаленко Наталія Олександрівна
ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧІ КОНЦЕПЦІЇ XXI СТОЛІТТЯ
Методичні матеріали до контрольної роботи
з дисципліни «Літературознавчі концепції XXI століття»
для здобувачів ступеня магістр освітньо-професійної програми «Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська» зі спеціальності 035 Філологія.

Видано в авторській редакції.
Електронний ресурс.
Підписано до видання Авт. арк. 0,8.
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка».
49005, м. Дніпро, просп. Дмитра Яворницького, 19.